

Trängselskatt

Till skatteutskottet

Ärendet och dess beredning

Proposition 2003/04:145 Trängselskatt har hänvisats till skatteutskottet. Den 6 maj 2004 beslutade skatteutskottet att bereda bl.a. justitiekammaren tillfälle att yttra sig över propositionen jämte med anledning av propositionen väckta motioner i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Med anledning av propositionen har väckts sex motioner, 2003/04:Sk35–Sk40.

Till grund för förslagen i propositionen ligger en promemoria, Trängselskatt, som utarbetats inom Finansdepartementet jämte remissbehandlingen av den. Utarbetandet av promemorian föregicks av Stockholmsberedningens delbetänkande Trängselavgifter (SOU 2003:61) som också remissbehandlats. Promemorian och remissvaren på såväl betänkandet som promemorian finns tillgängliga i Finansdepartementet (dnr Fi2003/3364).

Regeringens lagförslag har granskats av Lagrådet. Lagrådet hade inga synpunkter på de delar av lagförslaget som justitiekammaren avser att behandla i detta yttrande.

Justitiekammarens beredningsområde omfattar bl.a. budgeten till rättsväsendet, den centrala straffrätten och rättegångsbalken med anknytande författningar. Det sagda innebär att det finns anledning för utskottet att yttra sig över de i detta ärende framlagda förslagen till lag om trängselskatt i den del som avser överklagande (19–22 §§), lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och lag om ändring i lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. I propositionen aktualiseras också frågor som rör tillämpligheten av skattebrottslagen (1971:69).

I motionerna 2003/04:Sk36 (kd), 2003/04:Sk38 (m), 2003/04:Sk 39 (c) och 2003/04:Sk40 (fp) yrkas avslag på propositionen utifrån allmänna utgångspunkter. I motion 2003/04:Sk38 tas därutöver ett antal frågor upp som berör

utskottets beredningsområde. Utskottet återkommer i det följande till dessa spörsmål. Utskottet avser emellertid att koncentrera sitt yttrande till frågor som rör överprövningen av trängselskattebeslut och vissa frågor som rör den personliga integriteten och kameraövervakning. Utskottet behandlar inte olika frågor utanför utskottets beredningsområde som tas upp i motionerna Sk35 (v), Sk37 (fp), Sk39 (c) och Sk40 (fp).

Propositionen

I propositionen föreslås en ny lag om trängselskatt. Lagen är generellt utformad så att den kan tillämpas över hela landet. Dess lokala tillämpning fastställs i en bilaga till lagen. Enligt bilagan skall lagen tillämpas i Stockholms kommun. Tillämpningen i Stockholm skall vara ett försök. Bilagan, men inte lagen, ges därför begränsad giltighet och föreslås upphöra att gälla vid utgången av juli 2006. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005 medan regeringen föreslås få bestämma när bilagan skall sättas i kraft.

Lagförslaget innebär sammanfattningsvis att den som är – eller borde ha varit – registrerad ägare till ett fordon skall betala trängselskatt varje gång fordonet passerar vissa i bilagan angivna betalstationer. Dessa är i princip placerade så att skatt skall betalas vid in- och utfart i Stockholms innerstad. Skatten uppgår till 10, 15 eller 20 kr beroende på tidpunkten för passagen. Kvällar, nätter och helger föreslås avgiftsfria. Skatteuttaget maximeras till 60 kr per dygn.

Vissa undantag från skattskyldigheten föreslås.

Trängselskatt skall utan anmaning betalas inom fem dygn från passagen av en betalstation. Vid utebliven betalning skickas en betalningsanmaning ut, och det utgår en expeditionsavgift. Om skatten och expeditionsavgiften inte betalats inom fyra veckor från passagen utgår en tilläggsavgift på 500 kronor. Regeringen beslutar om expeditionsavgiftens storlek.

Det skall fattas ett skattebeslut per fordon och dygn. En följd blir att det inte kan utgå mer än en expeditionsavgift och en tilläggsavgift per dygn.

I lagen finns regler om omprövning av, anstånd med och befrielse från skyldigheten att betala trängselskatt samt om återbetalning av sådan skatt. Såväl dessa beslut som besluten om skatt, expeditionsavgift och tilläggsavgift får överklagas till förvaltningsdomstol.

Övervakning av lagens efterlevnad föreslås ske medelst kameraövervakning. Kameror för detta ändamål skall få sättas upp utan särskilt tillstånd, vilket förutsätter ett tillägg i lagen om allmän kameraövervakning. Lagförslaget innehåller också en bestämmelse som gör det möjligt att frånga huvudregeln om att bildmaterial får sparas längst en månad. Härigenom blir det möjligt att spara bildmaterial den tid som behövs vid bristande betalning.

Justitieutskottets överväganden

Avslag på propositionen

I propositionen (s. 75 f) redovisas den s.k. 121-punktsöverenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Överenskommelsen omfattar mandatperioden fram till riksdagsvalet år 2006. En av punkterna i överenskommelsen innebär att partierna är beredda att pröva möjligheten att låta de kommuner eller regioner som så önskar införa trängselskatter. I överenskommelsen anges att ett flerårigt, fullskaligt försök med trängselskatter skall införas i Stockholms innerstad och att en kontrollstation skall hållas vid årsskiftet 2005/06. I juni 2003 beslutade Stockholms kommunfullmäktige om ett sådant försök. Beslutet villkorades av att riksdagen fattar nödvändiga beslut om lagstiftning. Regeringen anser att förutsättningar för att införa en lag om trängselskatt som, åtminstone till en början, skall gälla enbart ett försök med sådana skatter i Stockholms kommun är uppfyllda.

I motionerna Sk36 (kd), Sk38 (m), Sk39 (c) och Sk40 (fp) yrkas avslag på propositionen.

Utskottet anser för sin del, mot bakgrund av 121-punktsöverenskommelsen och Stockholms kommuns beslut, att det är angeläget att ett försök med trängselskatt genomförs i Stockholms kommun. Motionerna bör avslås.

Överprövningen av trängselskattebeslut, m.m.

I propositionen konstateras att trängselskatten statsrättsligt sett är en skatt, en punktskatt, och inte en avgift. Utskottet ifrågasätter inte den bedömningen men anser samtidigt, i likhet med flera remissinstanser, att skatten i praktiken har stora likheter med en avgift. Utskottet tänker här närmast på att varje passage av en betalstation medför ett skatteuttag som kan liknas t.ex. vid den betalning för en resa som en tunnelbaneresenär betalar när han passerar en ingångsspärr i tunnelbanan. Härtill kommer att beskattningsbeslutet skall ske automatiserat; en handläggare bedömer skattskyldigheten först när den skattskyldige begär en prövning av beskattningsbeslutet.

Den fråga utskottet ställer sig är om trängselskattens speciella karaktär gör att överprövningen av trängselskattebeslut kan och bör ske i en annan form än den för skatteprocessen vedertagna. I den delen gör utskottet följande överväganden.

Den grundläggande regleringen av överprövningsförfarandet finns i lagen om trängselskatt. Härutöver gäller naturligtvis på sedvanligt sätt bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (1971:291) m.fl. lagar. Med tanke på att det tills vidare endast handlar om ett försök i Stockholms kommun anser utskottet detta vara en lämplig lösning.

Enligt trängselskattelagen skall följande, från den vanliga skatteprocessen avvikande bestämmelser, gälla i trängselskattemål.

Den som är missnöjd med ett trängselskattebeslut kan begära omprövning hos beskattningsmyndigheten, Skatteverket. Omprövningsbeslutet kan överklagas till länsrätten. När det gäller beslut om trängselskatt kan således det grundläggande beskattningsbeslutet inte överklagas utan först omprövningsbeslutet. Denna ordning avviker från vad som vanligen gäller i skattemål. Enligt 6 kap. 5–7 §§ taxeringslagen (1990:324) skall den som är missnöjd med beskattningsmyndighetens beslut lämna in sin överklagandeskrift till myndigheten. Efter myndighetens omprövning av beslutet skall handlingarna skickas till länsrätten om inte den ändring gjorts som den skattskyldige begärde.

Länsrättens dom kan överklagas till kammarrätten men då krävs prövningstillstånd. Därmed frångås den annars i skattemål rådande principen att prövningstillstånd till kammarrätt inte krävs, se prop. s. 68 f.

I länsrätten skall muntlig förhandling hållas om den skattskyldige begär det och målet handlar om tilläggsavgift. Enligt 9 § förvaltningsprocesslagen skall muntlig förhandling hållas om den enskilde begär det och förhandlingen ej är obehövlig och ej heller särskilda skäl talar mot det. Det sagda innebär att rätten till muntlig förhandling om tilläggsavgift sträcker sig längre än vad som gäller enligt förvaltningsprocesslagen.

Länsrätten skall vara domför med en lagfaren domare ensam. Detta är enligt 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar det vanliga om målet är av enkel beskaffenhet.

Regeringen anför vidare att huvuddelen av målen måste komma att avgöras av icke ordinarie domare. Regeringen avser att överväga förordningsändringar som syftar till att kvalificerade notarier och notariemeriterade föredragande vid länsrätten skall få döma i trängselskattemål utan nämndemän. Därmed skulle huvudregeln att notarier endast får döma med nämndemän i tvistiga mål frångås, se 20 § förordningen (1996:382) med länsrättsinstruktion.

Regeringen avser att genom en ändring i förordningen (1977:937) om allmänna förvaltningsdomstolars behörighet m.m. styra alla trängselskattemål till Länsrätten i Stockholms län.

Som framgått ovan kommer varje fordon som passerar en betalstation en eller flera gånger samma dygn att generera ett skattebeslut. Antalet överklagbara beskattningsbeslut blir följaktligen mycket stort. Utöver de rena beskattningsbesluten kan också, som redan framgått, en rad andra beslut som rör skattskyldigheten överklagas. Varken propositionen, promemorian eller Stockholmsberedningens betänkande innehåller några överväganden om konsekvenserna för de domstolar som berörs.

Domstolsverket har i sitt remissvar på promemorian gjort en överslagsberäkning som, försedd med flera reservationer och med utgångspunkt i att överklagandefrekvensen i trängselskattemål blir lika hög som i mål om parkeringsanmärkningar (1,4 promille), innebär att Länsrätten i Örebro, som före-

slogs som forum i promemorian, skulle komma att tillföras omkring 115 000 trängselskattemål per år. Länsrätten i Örebro, som inte tror på en så hög överklagandefrekvens, kalkylerar med utgångspunkt i att automatisk betalning med en s.k. transponder blir obligatorisk, å andra sidan med 3 000–6 000 trängselskattemål per år. Länsrätten i Stockholms län har i sitt remissvar på promemorian anfört att länsrätten för närvarande har en måltillströmning på sammanlagt omkring 25 000 mål. Länsrätten beräknar antalet trängselskattemål per år till 40 000, också med utgångspunkt i att överklagandefrekvensen blir 1,4 promille. – Skillnaden i antalet mål jämfört med Domstolsverkets beräkningar synes bero på att Domstolsverket utgår från att ett överklagat beslut genererar ett mål medan länsrätten utgått från att överklaganden med samma klagande sammanläggs till ett mål. – Länsrätten i Stockholms län uppskattar, med ett antal reservationer, att den totala kostnaden för länsrättens hantering av trängselskattemålen kan komma att ligga mellan 110 och 180 miljoner kronor per år.

Den totala kostnaden för domstolsväsendet skulle enligt Domstolsverkets beräkningar bara för grundbesluten kunna komma att uppgå till mer än 360 miljoner kronor per år. Den kostnaden kan förväntas bli än högre om trängselskattemålen, som regeringen föreslår och som utskottet i och för sig stöder, i stället behandlas vid Länsrätten i Stockholms län, främst beroende på att antalet muntliga förhandlingar förväntas bli högre. Domstolsverket har inte heller tagit hänsyn till kostnaderna för de utökningsmål som trängselskatten kommer att generera vid Stockholms tingsrätt. Också Stockholms tingsrätt (avd. 10) har funnit den sistnämnda kostnaden svår att beräkna och nöjer sig med att konstatera att de nya utökningsärendena inte kommer att kunna hantearas inom ramen för domstolens nuvarande resurser. Domstolsverket understryker att det inte finns några möjligheter att hantera kostnadsökningarna för domstolarna inom ramen för tilldelade anslag.

Den nu gjorda redovisningen visar enligt utskottets mening på att propositionen har brister när det gäller redovisningen av kostnaderna för försöket för den offentliga förvaltningen och då inte minst domstolsväsendet. Samtidigt pekar redogörelsen på att det är svårt, måhända omöjligt, att i förväg göra realistiska bedömningar av dessa kostnader.

Som regeringen anför (s. 105) kommer varje bedömning som i dagsläget görs av olika myndigheters kostnader för försöket med nödvändighet att vara mycket osäker. Regeringen avser därför att återkomma till frågan om myndigheternas kostnader för försöket och kompensation för dessa när osäkerheten minskat.

Regeringens avsikt är att återkomma i budgetpropositionen för 2005 med en närmare bedömning av effekterna på statsbudgeten. Utskottet utgår från att kostnaderna för domstolsväsendet särskilt behandlas. Länsrätten i Stockholms län bör då få ett första besked om finansieringen av den överprövningsorganisation som bör finnas på plats när försöket startar. Utskottet vill vidare erinra om att de kostnadsberäkningar Domstolsverket gjort – förhoppningsvis ett ”värsta tänkbara fall” – pekar på att inemot 10 % av domstolsväsendets nuva-

rande resurser skulle kunna komma att tas i anspråk för trängselskattmålen. Det är enligt utskottets bedömning uppenbart att det utan resurstillskott finns en överhängande risk att trängselskattmålen tränger undan stora delar av den befintliga verksamheten. Utskottet utgår alltså från att domstolsväsendet får full kompensation för de kostnader försöket med trängselskatt orsakar. Mot den bakgrunden är det viktigt att domstolarna bokför sina kostnader för försöket på ett sådant sätt att kostnaderna är lätta att härleda.

Med utgångspunkt i de redovisningar som berörda myndigheter gjort beklagar utskottet att förslaget om att överprövningen i stället skulle göras i en särskild nämnd inte närmare övervägts i propositionen. Utskottet utgår från att denna fråga bereds inom ramen för den kommande utvärderingen. En svårhanterlig situation skulle onekligen uppstå om trängselskattmålen skulle bli den allt dominerande måltypen vid Länsrätten i Stockholms län. Ett införande av en ny kategori massmål om mycket små belopp och, får det förutsättas, med standardiserade bedömningar strider också mot det arbete med renodling av domstolarna och utveckling av domarrollen som sedan ett antal år med riksdagens stöd bedrivs vid landets alla domstolar.

I princip skulle utskottet alltså ha föredragit en organisatorisk lösning med en särskild nämnd. Utskottet är följaktligen berett att acceptera att den sedvanliga skatteprocessen i förenklande syfte frångås i trängselskattmål. Mot den bakgrunden ser utskottet, till skillnad från motionärerna i motion Sk38 (m), det som en fördel att det införs prövningstillstånd till kammarrätten i trängselskattmål. Utskottet kan också ställa sig bakom ensamdomarbehörigheten i länsrätt och den särskilda behörigheten för notarier m.fl. som nämnts i det föregående. Utskottet är också berett att överväga den absoluta rätten till muntlig förhandling som den skattskyldige i vissa fall föreslås få i länsrätten. Om detta verkligen är motiverat får visa sig vid utvärderingen. Enligt utskottets mening bör det också i det kommande utvärderingsarbetet övervägas om inte en särskild överklagandeavgift till länsrätt i trängselskattmål – eller till den särskilda nämnden – borde införas.

Avslutningsvis vill utskottet i detta avsnitt något beröra frågan om skattebrottslagens tillämpning i trängselskattmål. Eftersom skattebrott enligt huvudregeln stäms till allmän domstol på den plats där brottet förövades kan tillämpningen av nämnda lag komma att ge kostnadseffekter främst vid Stockholms tingsrätt.

Trängselskatten är som redan slagits fast en punktskatt. Skattebrottslagen är följaktligen tillämplig. Skattebrottslagen är däremot enligt 1 § andra stycket 2 inte tillämplig på skattetillegg, ränta, dröjsmålsavgift, förseningsavgift eller liknande avgift. Eftersom det straffrättsliga ansvaret vid trängselskatt sålunda endast omfattar mycket små belopp torde sådana brott normalt anses ringa och bedömas som skatteförseelse enligt 3 §. Åtal för skatteförseelse får enligt 13 § väckas endast om det är påkallat av särskilda skäl. Risken att Stockholms tingsrätt skulle komma att överhoppas med brottmål som har anknytning till trängselskatten bedömer utskottet därför som ringa. Å andra sidan är utskottet inte berett att helt utesluta möjligheten av lagens tillämp-

ning, något som skulle kunna bli konsekvensen av resonemanget på denna punkt i motion Sk38 (m). Utskottet delar regeringens bedömning att det mycket väl kan komma att finnas t.ex. systematiska undandraganden av trängselskatt som inte bör lämnas utanför skattebrottslagens tillämpning.

Allmän kameraövervakning

Som framgått ovan är tanken i regeringens förslag att besluten om trängselskatt skall fattas automatiskt med hjälp av kameror som fotograferar de passerande bilarnas registreringsskyltar. I propositionen föreslås därför en ändring i lagen om allmän kameraövervakning som syftar till att Vägverket skall kunna använda kameraövervakning för att samla in de uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt skall kunna fattas och för att det skall gå att kontrollera att skatten har betalats. Det föreslås också ett undantag från regeln om att bildmaterial bara skall få sparas under högst en månad. Förslaget kritiserar i motion Sk38 (m). Motionärerna påpekar att lagförslaget nu öppnar en möjlighet för kameraövervakning i andra syften än de som ursprungligen gällde. Vidare anføres att frågan om möjlighet för åklagare att begära ut information om när en person passerat en betalstation inte klarlagts.

Lagen om allmän kameraövervakning innehåller bestämmelser om användningen av övervakningsutrustning. Utgångspunkten är att det krävs tillstånd för allmän kameraövervakning av sådana platser som allmänheten har tillträde till. Tillstånd skall meddelas om intresset av kameraövervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Vid denna bedömning skall särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga brott, förhindra olyckor eller därmed jämförliga ändamål. Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli övervakad skall särskilt beaktas hur övervakningen skall utföras och vilket område som skall övervakas. Frågan om tillstånd prövas av länsstyrelsen.

I vissa fall får allmän kameraövervakning ske under förutsättning att endast en anmälan om saken gjorts till länsstyrelsen. Detta gäller bl.a. banklokaler och postkontor.

Härutöver gäller att det i vissa närmare angivna fall varken krävs tillstånd eller anmälan. Detta gäller t.ex. övervakning som polismyndighet bedriver i syfte att förebygga eller förhindra viss allvarlig brottslighet. Tillstånd krävs inte heller för polisens automatiska hastighetsövervakning och Vägverkets trafikövervakning.

I sammanhanget bör även nämnas att lagen om allmän kameraövervakning innehåller regler om bevarande av material. Huvudregeln är att materialet får bevaras under högst en månad. Länsstyrelsen får besluta om längre tid. Undantag från huvudregeln gäller om materialet har betydelse för utredning av brottslig verksamhet eller om den har getts in till domstol i ett brottmål.

Sammanfattningsvis gäller alltså att sådan kameraövervakning som i dag får ske utan tillstånd eller anmälan syftar dels till att förebygga och beivra

brott, dels till att främja trafiksäkerheten. Vidare framgår att möjligheterna att spara bilder anknyter till brottsutredande verksamhet.

Den övervakning som föreslås i propositionen syftar till att driva in skatt till staten.

Utskottet känner en viss tvekan när det gäller frågan om kameraövervakning bör få användas inom ramen för trängselskattesystemet. Utskottet konstaterar till att börja med att lagförslaget lämnar öppet för att övervakningen omfattar annat än registreringsskylten på de fordon som passerar betalstationen. Avgränsningen anknyter i stället till vad som behövs för att skattebesluten skall kunna fattas och erforderlig kontroll ske. Utskottet utgår dock från att fotograferingen endast kommer att avse fordonens registreringsskylt.

Ett annat skäl till utskottets tveksamhet är omfattningen av övervakningen. Alla fordon skall, som anmärks i motion Sk38, övervakas – även de som inte omfattas av skatteplikten. Övervakningen skall ske vid de 19 betalstationer som anges i bilagan till lagen. Utskottet saknar underlag för att bedöma hur denna omfattning förhåller sig till omfattningen av den övervakning som i dag sker utan krav på tillstånd eller anmälan. Det står dock klart att det handlar om en mycket omfattande övervakning.

Slutligen noterar utskottet att syftet med den föreslagna övervakningen är att kontrollera att relativt blygsamma skattebelopp skall betalas vid varje enskilt tillfälle. Intresset av att kunna kontrollera betalningen av dessa belopp måste generellt sett betraktas som mindre framträdande än intresset av att förebygga och beivra brott. När det gäller det sistnämnda intresset vill utskottet nämna att regeringen den 7 april 2004 beslutat att en parlamentariskt sammansatt kommitté skall kartlägga och analysera sådan lagstiftning som rör den personliga integriteten. Kommittén skall särskilt analysera förhållandet mellan den totala verkan av befintliga tvångsmedel och övervakningsmetoder och skyddet för den personliga integriteten.

Ett väl fungerande system med trängselskatt torde å andra sidan kräva att kameraövervakning används i syfte att kontrollera att skattskyldigheten fullgörs. Alternativet – manuell betalning vid betalstationerna – finner utskottet av praktiska skäl uteslutet. Utskottet ansluter sig därför till regeringens uppfattning att kameraövervakning inom ramen för systemet med trängselskatt får accepteras. Utskottet beaktar vidare att materialet från övervakningen i de allra flesta fall bör kunna förstöras efter relativt kort tid. För fordon som inte omfattas av skatteplikten bör detta innebära att uppgifterna gallras omedelbart, och i övrigt bör gallring ske så snart fristerna för omprövning eller överklagande löpt ut.

Utskottet övergår till att behandla vissa frågor som rör den personliga integriteten i brottsutredningar. Här finns till en början skäl att påpeka att samtliga *uppgifter* om enskildas ekonomiska eller personliga förhållanden som kommer att hanteras av Skatteverket och Vägverket inom ramen för trängselskattesystemet, även sådana som inhämtas genom kameraövervakning, kommer att omfattas av den s.k. skattesekretessen i 9 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100). Denna sekretess är absolut.

För *beslut* om skatt eller fastställande av underlag för bestämmande av skatt gäller dock att beslutet är undantaget från sekretessen. I syfte att skydda den personliga integriteten föreslås i propositionen ett undantag härifrån i 9 kap. 1 § sekretesslagen. Förslaget går ut på att uppgifter om vilken betalstation bilen passerat och tidpunkten för passagen skall omfattas av sekretessen. Övriga uppgifter i beslutet om trängselskatt skall vara offentliga.

Att sekretess gäller för uppgifter hos en myndighet medför bl.a. att andra myndigheter är förhindrade att ta del av uppgifterna. I 14 kap. 2 § sekretesslagen finns dock en bestämmelse som innebär att sekretess i vissa fall inte hindrar att uppgifter lämnas ut. Enligt huvudregeln i fjärde stycket får uppgifter som rör misstanke om brott lämnas till bl.a. åklagarmyndighet, om brottet har fängelse i straffskalan och det kan väntas föranleda strängare straff än böter. Med stöd av denna bestämmelse skulle t.ex. en bils färdväg genom Stockholm kunna kartläggas i en brottsutredning med hjälp av kameraövervakningsuppgifter som inhämtats i trängselskatteärenden. När det gäller möjligheterna för polis och åklagare att få del av de aktuella uppgifterna vill utskottet dock anmärka att möjligheterna i praktiken är begränsade till den tid som uppgifterna sparas. Som utskottet uttalat i det föregående bör gallring ske så snart som möjligt.

Den nu beskrivna möjligheten att lämna ut uppgifter infördes år 1984. I den proposition som föregick lagändringen anfördes bl.a. att även andra myndigheter än polis och åklagare måste medverka i samhällets kamp mot brottsligheten (prop. 1983/84:142 s. 21). Bestämmelsen ger uttryck för en intresseavvägning mellan å ena sidan intresset av brottsbekämpning och å andra sidan intresset av sekretess. Mot bakgrund av bl.a. att strafflatituderna ofta är vida ansågs det lämpligt att som en förutsättning för att uppgifter skall få lämnas ange att brottet kan antas föranleda annan påföljd än böter.

I detta sammanhang bör även nämnas att möjligheten för myndigheter att lämna uppgifter till polisen i vissa fall är mer begränsad än vad som följer av den nyss beskrivna bestämmelsen. För exempelvis uppgifter som omfattas av sjukvårdssekretessen gäller enligt 14 kap. 2 § femte stycket sekretesslagen att brottsmisstanken skall avse ett brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år. Också när det gäller tillstånd till hemlig kameraövervakning gäller ett krav på att brottsmisstanken skall röra ett brott som har ett minimistraff på fängelse i två år.

Utskottet ser ingen anledning att mot bakgrund av det nu framlagda förslaget om trängselskatt ifrågasätta den intresseavvägning som gjordes i det nyss nämnda lagstiftningsärendet. I den mån förutsättningarna i 14 kap. 2 § fjärde stycket sekretesslagen föreligger bör alltså eljest sekretesskyddade uppgifter i ett ärende om trängselskatt kunna lämnas till polis och åklagare. Att – såsom efterfrågas i motion Sk38 – uppställa högre krav för att uppgifterna skall få lämnas ut vore enligt utskottets mening att gå för långt. Brottsutredningar bör inte i onödan försvåras av sekretessbestämmelser.

Sammantaget innebär det anförda att utskottet ställer sig bakom regeringens förslag såvitt gäller ändringarna i lagen om allmän kameraövervakning.

Som framgått av det föregående reser förslaget en rad frågor kring lämpligheten av att använda allmän kameraövervakning i detta sammanhang. Utskottet utgår från att dessa frågor kommer att ges en framträdande roll vid den utvärdering som skall ske av försöket.

Stockholm den 25 maj 2004

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp), Susanne Eberstein (s), Rolf Olsson (v), Margareta Sandgren (s), Beatrice Ask (m), Lennart Nilsson (s), Helena Zakariasén (s), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Yilmaz Kerimo (s), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c), Göran Norlander (s), Cecilia Magnusson (m), Joe Frans (s), Leif Björnlod (mp) och Kerstin Andersson (s).

Avvikande mening

Avslag på propositionen

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Johan Linander (c) och Cecilia Magnusson (m).

Enligt vår mening utgör den s.k. 121-punktsöverenskommelsen och det beslut som Stockholms kommun fattat med knappast möjliga majoritet om ett försök inget bärande skäl för förslaget i propositionen.

Vi är således redan utifrån principiella utgångspunkter beredda att avstyrka bifall till propositionen. Vi har emellertid också synpunkter på den tekniska lösningen av olika frågor. Också den kritiken är mer än tillräcklig för ett avslag på propositionen. Vi kommer i det följande att ange var tyngdpunkten i vår kritik ligger.

Enligt vår mening bör *alla* skattemål behandlas enligt de regler som gäller för skattemål. En särskild förenklad ordning för trängselskattemål kan inte accepteras, i varje fall inte på det underlag som presenteras i propositionen. Vi vänder oss framför allt mot förslagen om att införa prövningstillstånd till kammarrätt och mot den utvidgade – långtgående – behörigheten för notarier. I sammanhanget bör erinras om att ett enskilt trängselskattemål visserligen kan handla om ett relativt blygsamt belopp; skatt, expeditionsavgift och tilläggsavgift kan maximalt handla om knappt 700 kr per dygn, men vid passager t.ex. varje dag kommer det snabbt att handla om betydande belopp. De särskilda överprövningsregler som föreslås i trängselskattelagen och i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar bör avslås. Det befintliga regelsystemet för skatteprocessen tillgodoser behoven även i detta fall och bör också användas. Vi ser alltså heller ingen anledning att utreda frågan om en särskild nämnd för trängselskattemålen.

I sammanhanget bör nämnas att propositionen över huvud taget inte berör kostnaderna för domstolarna. Det saknas en bedömning av hur stora dessa kan tänkas bli trots att berörda remissinstanser lämnar underlag härför. Än mer bekymmersamt är att varje antydan till besked om finansiering av dessa uppenbara kostnadsökningar saknas. Enligt vår mening är det självklart att domstolarna med sin redan hårt ansträngda ekonomi inte klarar en måltillströmning av den storleksordning som kan förväntas. En självklarhet är att trängselsförsöket inte får gå ut över annan viktig verksamhet i domstolarna. Det är alltså inte acceptabelt att lättvindigt skjuta hela frågan om kostnadstäckning framför sig så som sker i propositionen. Domstolarna måste få full kostnadstäckning för försöket. Även i denna del är underlaget i propositionen alltså direkt undermåligt.

Skattebrottslagen är i princip tillämplig på ett skattebrott som består i ett undandragande av trängselskatt. Det låter sig sägas att sådana brott normalt

kommer att betraktas som ringa och inte åtalas. Det finns dock risk att polisens, åklagarmyndigheternas och Ekobrottsmyndighetens resurser läggs på utredning och lagföring av förseelser som av det stora flertalet medborgare över huvud taget inte betraktas som ett brott. Denna fråga hade behövt grundligt belysas innan förslaget om trängselskatt lades fram.

Vi vänder oss också med kraft mot den urholkning av skyddet för den personliga integriteten som regeringens förslag innebär. Enligt vår mening är det exempelvis inte rimligt att information som inhämtats genom allmän kameraövervakning i syfte att se till att trängselskattelagen efterlevs kan användas i polisutredningar så snart man i det konkreta fallet kan räkna med en annan påföljd än böter. En rimligare utgångspunkt skulle vara att information bara fick lämnas ut i brottsutredande syfte om brottsmisstanken avser ett brott med ett minimistraff på fängelse i två år. Även i denna del saknas överväganden i propositionen. Det är i stället klart att enbart ändamålsavvägningar har styrt förslagen. De rättspolitiska övervägandena lyser med sin frånvaro.

Sammantaget anser vi att regeringens förslag om trängselskatt bör avslås och att motionerna Sk36, Sk38, Sk39 och Sk40 följaktligen bör bifallas i här aktuella delar.

Innehållsförteckning

Ärendet och dess beredning	1
Propositionen	2
Justitieutskottets överväganden	3
Avslag på propositionen	3
Överprövningen av trängselskattebeslut, m.m.	3
Allmän kameraövervakning	7
Avvikande mening	11
Avslag på propositionen	11